

I a Europa, com s'escull el govern dels jutges?

En la majoria de països de la UE, els organismes similars al CGPJ són elegits per un sistema híbrid entre membres de la carrera judicial i el poder legislatiu

Carlos Lesmes, Felip VI i Pilar Llop, en l'obertura de l'any judicial | Casa Reial

L'estat espanyol arrossega un greu **bloqueig institucional** que té en la renovació pendent del **Consell General del Poder Judicial (CGPJ)** el seu nus gordià. L'òrgan de govern dels jutges és un braç determinant de l'estructura de poder a Espanya i té una majoria conservadora, raó bàsica per la qual el PP torpedina tot intent de renovació, que espera ja tres anys. Mentre el PSOE de **Pedro Sánchez** i el PP de **Pablo Casado** han acordat renovar la majoria d'òrgans constitucionals, però el CGPJ en resta al marge.

El govern dels magistrats està format, segons la Constitució, per **dotze jutges i vuit juristes de prestigi**. El model actual d'elecció, des de la **lleï del 1985** que ho regula, estableix que tots vint membres han de ser elegits pel Congrés amb una **majoria de tres cinquenes parts**, el que a la pràctica deixa en mans de **PSOE i PP** la seva composició, perquè són necessaris 210 escons. Tradicionalment, en la quota socialista s'integra algun representant de les minories parlamentàries.

Des de l'inici de la **Transició**, hi ha hagut un debat intens entre els sectors progressistes, que defensen el paper determinant del legislatiu en l'elecció del Consell, i la dreta conservadora, que propugna que siguin els jutges els qui elegeixin el govern judicial, que té atribucions en la designació de presidents de tribunals i en matèria disciplinària, i intervé en els processos de concurs.

Però com funciona el sistema d'elecció d'aquests organismes en **els països de l'entorn proper i democràtic**? En general, predomina un **mecanisme híbrid** que combina la participació de jutges i magistrats, amb la intervenció del parlament o del govern. Però poc o molt, en la composició del govern dels jutges hi té un pes important el poder polític, que respon a les majories socials elegides en les principals democràcies. Així funcionen aquests organismes **fora d'Espanya**.

[h3]Alemanya: sense CGPJ[/h3]

La **democràcia alemanya** opera molt bé sense un organisme similar al CGPJ espanyol. La **constitució del 1949** (<https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80206000.pdf>) crea com a tribunals suprems les corts federals de Justícia, Contenciosa-administrativa, d'Hisenda, de Treball i Social. Els magistrats membres són **designats pel ministre federal de cada àmbit**, conjuntament -ho estableix l'article 95 de la carta magna- amb una comissió per a l'elecció de jutges formada pels ministres dels *länder* (els estats federats) competents en cada àmbit i per un nombre igual de membres elegits pel **Bundestag**.

Això vol dir que, en ser un **estat realment federal**, el paper de cada territori és molt important en la composició dels tribunals, a través dels ministres de Justícia de cada *länder*. Un fet que seria inimaginable a Espanya, que alguns -sobretot al PSOE, però també al PP- qualifiquen com "el país més descentralitzat del món". En el cas d'Alemanya, el paper del Tribunal Constitucional el fa la **Cort Constitucional Federal**, elegida en la mateixa proporció pel Bundestag i el Bundesrat (segons l'article 94).

[h3]Itàlia: un híbrid de jutges i parlament[/h3]

La **constitució italiana** (article 104) estableix el funcionament del **Consell Superior de la Magistratura**. El presideix el mateix president de la República, la qual cosa ja indica una tutela per part del poder polític, ja que el cap de l'estat és elegit pel parlament. En formen part també el president del Tribunal Suprem i el fiscal general del Suprem. La resta de membres és elegit així: **dues terceres parts per la totalitat dels magistrats ordinaris i un terç pel Parlament** entre catedràtics titulars d'universitat en matèries jurídiques i advocats amb quinze anys d'exercici. El vicepresident haurà de provenir dels elegits pel parlament.

[h3]França: més pes del poder executiu[/h3]

Tot en l'arquitectura constitucional francesa delata el pes monarquitant del president de la República. El Consell Superior de la Magistratura era presidit fins al 2008 pel cap de l'Estat i tenia com a vicepresident el ministre de Justícia, segons la **Constitució gaullista de 1958**. (https://www.senat.fr/fileadmin/Fichiers/Images/Ing/constitution-espagnol_juillet2008.pdf) Aquest consell està dividit en dues sales, una per a jutges i una per a fiscals. La que afecta els jutges està constituïda per cinc magistrats, un fiscal i un conseller d'estat, a banda d'un designat pel president de la República, un pel president de l'Assemblea Nacional i un altre pel del Senat. Això garanteix una **influència important del poder polític**. El consell francès té atribucions disciplinàries i en nomenaments de caps de tribunals de cassació i de gran instància. Fins al 1993, el president de la República podia designar la totalitat del govern dels jutges.

[h3]El Regne Unit: el model anglosaxó[/h3]

En el cas del **Regne Unit**, tampoc existeix un organisme similar al CGPJ. Allí, **els jutges no formen part de la carrera funcional**. Són designats formalment per la reina, però en la pràctica estan proposats per una **Comissió de Nomenaments Judicials**, formada per quinze membres, cinc dels quals són magistrats professionals i la resta advocats de prestigi. **Dotze dels seus integrants són elegits per concurs públic**. La comissió selecciona en un format molt semblant al del concurs, d'entre persones reconegudes en el món del dret. No existeix la possibilitat que un jutge designat abandoni la carrera per seguir un camí professional diferent, de manera que s'eviten les portes giratòries.

Els sistemes són diversos i no hi ha un model que estigui lliure de crítiques. Però sembla que les diferents fórmules d'elecció i el tipus d'organisme no són tant el nus d'aquesta qüestió tant com la robustesa del sistema democràtic de cada estat. Segurament aquí hi ha el moll de l'os, i un simple

canvi de sistema d'elecció dels membres del CGPJ garantirà menys la independència judicial que la pròpia solidesa de la **cultura democràtica** a Espanya. En cap altre país -tret d'estats amb una tradició democràtica feble, com Polònia- un organisme com el CGPJ protagonitza conflictes entre els partits com els que són habituals a l'estat espanyol.